

ЛъэсрыкӀо тамыгъэм «псэ кыпагъэкӀагъ»

ГъогурыкӀохэм ящынэгъончъагъэ къэухъу-мэгъэным фэшӀ мы мафэхэм Ӏофтхъабзэ зэ-хацагъ.

ГъогурыкӀоныр щынэгъончъэ-нымкӀэ Къэралыгъо автоинспек-цием и ГъэорышӀапӀэ икӀулы-кӀушӀэхэм Мыекъопэ къэралы-гъо технологическэ универ-ситетым иполитехническэ кол-ледж истудентхэр ягъусэхэу лъэсрыкӀо гъогухэр зэрэзепӀ-чыштхэр цыфхэм агу къагъэ-кӀыжыгъ, водителхэр зэрэ-чъэхэрэм илэшыгъэ нахь ма-кӀэ зэрашӀын фаем анаӀэ ты-рарагъэдзэгъ. Шапхъэхэм ате-тэу узэрэзекӀон фаехэр зыте-хгъэ тхъапэхэр аратыгъэх.

Анахъэу зэкӀэми ашӀогъэшӀэ-гъоныгъэр лъэсрыкӀо тамыгъэ инэу гъогубгъум щытыгъэр ары.

ЛъэсрыкӀо гъогуз зэпызычырэ цыфхэу ащ итым ычӀыплэ зэкӀэ фаер кыиуцощтыгъ, водителэу блэкӀыхэрэм ячъэ нахь макӀэ

зэрашӀын, лъэсрыкӀор зэрэбла-гъэкӀын фаер къахэщэу зы-къашыщтыгъэ.

Тамыгъэм цыфыр кыплъэу зыльэгъурэ водителхэм ар ашӀогъэшӀэгъоныгъ, къэуцухэти, къакӀэрыхэщтыгъэх. Джэгум хэт автомобильхэу блэкӀыщты-гъэхэри къэуцугъэхэм ащыщ хъугъэх. Къэзэрэщэгъэ ныб-жыкӀэхэу Александррэ Еле-нэрэ апэрэ сурэтыр тамыгъэм дэжъ зыщтырахыгъ ыкӀи шап-хъэхэм адиштэу зэрэзекӀошт-хэр къалуагъ. Джащ фэдэу, ны-тыхэм ясабийхэр ягъусэхэу, нэжъ-лужъэу Ӏофтхъабзэм хэ-лэжъагъэр макӀэп.

ГъогурыкӀоныр щынэгъончъэ-нымкӀэ Къэралыгъо автоинспек-цием и ГъэорышӀапӀэу АР-м щылэм гъогурыкӀоныр щынэ-гъончъэнымкӀэ ыкӀи аналити-ческэ ӀофшӀэнымкӀэ иотдел ипа-щэу БзэджэжыкӀо Мурат ты-зэрэцигъэгъозагъэмкӀэ, гъогу-хэм къатехъухъэрэ хъугъэ-шӀа-гъэхэр нахь макӀэ шӀыгъэныр, водителхэм ыкӀи лъэсрыкӀо-хэм сакъыныгъэ кызыхагъэ-фэным фэцгъээнхэр ары пшъэ-рыль шъхъаӀэу зыфагъэуцу-жыгъэр.

ЛъэсрыкӀохэр зыхэт хъугъэ-шӀагъэу Адыгеим щагъэунэфы-рэр нахьыбэ хъугъэ. Мы ма-фэхэм зыныбжъ имыкӀугъэу лъэсрыкӀо гъогуз зэпызычы-щтыгъэр Мыекъуапэ щыты-раутыгъ ыкӀи ащ шъобжхэр те-щагъэхэ хъугъэ.

МэзипшӀым кыкӀоцӀ лъэс-рыкӀохэр зыхэт гъогу хъугъэ-шӀэгъэ 95-рэ Адыгеим кышчы-хъугъ. Ащ щыщэу лъэсрыкӀо гъогухэм хъугъэ-шӀэгъэ 43-рэ къатехъухъагъ. Ахэм нэбгы-рэ 24-рэ ахэкӀодагъ, нэбгырэ 77-мэ шъобж зэфэшъафхэр хахыгъэх.

Ӏофтхъабзэу кыулыкӀушӀэхэм зэхацагъэм шлуагъэ кыты-ным, гъогухэм къатехъухъэрэ хъугъэ-шӀагъэхэр нахь макӀэ хъунхэм щэгугъых. Къэлэ парк дэхъагъум дэжъ шызэхашгъэ Ӏофтхъабзэм фэдэ Мыекъуа-пэ ичӀыплэ зэфэшъафхэми ащыкӀошт.

ПІАТІКЪО Анет.

НЕПЭ КЪЫХЭТЫУТЫХЭРЭМ АЩЫЩХЭР:

Я 3-рэ нэклубгъор

АР-м культурэмкӀэ изаслуженнэ Ӏофы-шӀэу Бэгъ Нурбий фэгъэхьыгъэ зэхахъэу Нэчэрэзые щылагъэр.

Я 6-рэ нэклубгъор

Егъэджен Ӏофым зилахьышхо хэзыльхъэ-гъэ Быжъ Сыхъатбий ищыӀэныгъэ гъогу фэгъэхьыгъ.

Я 8-рэ нэклубгъор

Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахьимэ ыцӀэ зы-хьырэм спектаклэу «Зиусхьаныр орэп-сэу!» зыфиӀорэр кышгэжыагъэуагъ.

Зыдэлэжъэнхэ фэе лъэныкӀохэр щыӀэх

Адыгэ Республикэм ихэбзэухъумэкӀо кыулыкӀухэм япашэхэр зыхэлэжъэгъэхэ координационнэ зэхэсыгъо тыгъуасэ щы-Ӏагъ. Ар зерищагъ АР-м ипрокурор шъхъа-Ӏэу Василий Пословскэм.

Ӏофтхъабзэм хэлэжъагъэх АР-м хэгъэгу кӀоцӀ ӀофхэмкӀэ иминистрэу Александр Речиц-кэр, УФ-м щынэгъончъэнымкӀэ и Федеральнэ кыулыкӀу и Гъэ-лорышӀапӀэу АР-м щылэм ипа-щэу Олег Селезневыр, УФ-м и Следственнэ комитет испед-ственнэ ГъэлорышӀапӀэу Адыге-им щылэм ипашэу Александр Глуценкэр, хыкум пристав-хэм я Федеральнэ кыулыкӀу АР-мкӀэ и ГъэлорышӀапӀэ ипашэ ипшъэрылхэр зыгъэцӀкӀэрэ Къонэ Азэмат, бзэджашӀэхэм пшъэдэкӀыжъ ягъэхьыгъэнымкӀэ Федеральнэ кыулыкӀум и Гъэ-лорышӀапӀэу Адыгэ Республи-кэм щылэм ипашэ ипшъэрылх-эр зыгъэцӀкӀэрэ Ягыие Рэ-мэзан.

Ӏофыгъо шъхъаӀэу къэзэрэ-угоиыгъэхэр зытегушыӀагъэхэр бзэджашӀагъэ зезыхьагъэхэр гъэунэфыгъэнымкӀэ республи-кэм ихэбзэухъумэкӀо кыулы-кӀухэм Ӏофэу ашӀэрэр, ащ шлуа-гъэу кытырэр ары. В. Пос-ловскэм кызызериӀагъэмкӀэ, 2014-рэ илэсым имэзи 9 рес-публикэм шызэрахъэгъэ бзэ-джашӀагъэхэм япчъагъэ про-центи 2-кӀэ нахь макӀэ хъугъэ, джащ фэдэу бзэджашӀэгъэ хы-лъэхэм ыкӀи хыльэ дэдэхэм япчъагъэ процент 14-кӀэ къе-лыхыгъ. Арэу щыт нахь мы-шӀэми, мы лъэныкӀомкӀэ Ӏоф-хэм язытет уигъэрэзепӀэнэу зэ-рэщымытыр прокурорым кы-хигъэщыгъ. Джырэ уахътэм

(ИкӀаух я 2-рэ нэклуб. ит).

Анахь дэгъухэм ахалъытагъэх

Общественнэ шлухъафтынэу «Честь и до-блесть» зыфиӀорэм илауреат хъугъэх Адыгэ Республикэм хэгъэгу кӀоцӀ ӀофхэмкӀэ и Ми-нистерствэ икӀулыкӀушӀитӀу. Мыщ фэгъэ-хыгъэ мэфэкӀ зэхахъэу Максим Горькэм ыцӀэ зыхьырэ Академическэ театрэу Ростов дэтым шыкӀуагъэм Адыгеим иллыкӀохэри хэлэжъагъэх.

Ӏофтхъабзэм кырагъэблэ-гъагъ УФ-м хэгъэгу кӀоцӀ Ӏоф-хэмкӀэ иминистрэ иӀэпыӀэгъоу, генерал-полковникэу Иван Ши-ловыр.

ЗэхэщакӀохэм зэфэхьысы-жъэу ашӀыгъэхэм кызырагъэ-лъэгъуагъэмкӀэ, общественнэ шлухъафтынэм илэныкӀоу «За гуманизм и великодушие»

зыфиӀорэмкӀэ кышагъэщыгъ АР-м хэгъэгу кӀоцӀ ӀофхэмкӀэ и Министерствэ имедикэ-са-нитарнэ часть ипашэу, полков-никэу Андрей Васильевыр. «БзэджашӀагъэм пшӀуекӀогъэ-ныр» зыфиӀорэ лъэныкӀомкӀэ лауреат хъугъэхэм ащыщ ми-нистерствэм уголовнэ лыхьы-нымкӀэ игъэлорышӀапӀэ ипашэ игуадзэу Хъут Салбий.

Шъугу къэдгъэкӀыжын, об-щественнэ шлухъафтынэу «Честь и доблесть» зыфиӀо-рэр 2014-рэ илэсым агъэнэ-

фагъ. УФ-м хэгъэгу кӀоцӀ Ӏоф-хэмкӀэ и Министерствэ иве-теранхэм я Совет ащ кӀэща-кӀо фэхъугъ. Пшъэрыль шъхъа-Ӏэу илэр кыткӀэхъухъэрэ лӀэ-ужхэм яхэгъэгу шлу альэгъоу плугъэнхэр, полицием иӀофышӀэ ыкӀи дзэ кыулыкӀушӀэхэм об-ществэм уасэу щаратырэм зы-къегъэӀэтыгъэныр ары. Ащ кыдыхэлъытагъэу илэс къэс кыулыкӀушӀэ анахь дэгъухэр кышагъэщыгъ. Джащ фэдэу мы шлухъафтынэр афагъэшъуашэ полицием ыкӀи дзэ кыулыкӀум

яветеранхэм, къэралыгъом къа-фигъэуцугъэ пшъэрылхэр агъэ-цакӀэзэ зидунай зыхъожы-гъэ кыулыкӀушӀэхэм яунагъо-хэм арысхэм, полицием иӀэпы-Ӏэгъу кыфэхъурэ цыфхэм.

АР-м хэгъэгу кӀоцӀ Ӏофхэм-кӀэ и Министерствэ дэжъ ве-теранхэм я Советэу шызэха-цагъэм итхъаматэу, милицием иполковникэу, отставкэм щылэ Хъутыжъ Азмэт республикэм икӀыгъэ кыулыкӀушӀэхэу лауре-ат хъугъэхэм афэгъушлуагъ, та-пӀэки гъэхъагъэхэр ашӀыхэзэ ыпӀэкӀэ лыхьӀотэнхэу афӀэлэ-луагъ.

(Тикорр.).

Усэхэр — ищыӀэныгъ

Шэклогъум и 23-м Шипулин Анатолий Андрей ыкъом ыныбжӕ илӕс 75-рэ мэхъу. Ар къуаджӕу Хъатикъуае 1939-рэ илӕсым кызыхыгъ. Ятӕ-янэхэм Адыгеир псӕуплӕкӕ кызыхахым, апӕу ззыубытылӕгъэр, Ӏпылӕгу къафӕхыгъэр зӕлӕшӕрӕ тхаклоу Еутых Аскӕр ятӕу Къадырбӕч ары.

Анатолий иапӕрӕ сабыиӕго илӕсищ Еутыхмӕ ячагу епхыгъ. Ащ ыуж Шипулинхэм къуаджӕм пӕблӕгъӕ поселкӕу Лесноим унӕ шашыгъ, Хъатикъое совхозым опсӕуфӕхӕ Ӏоф шашлагъ. Анатолий кыгъӕшӕлӕгъӕ илӕсхэм янахыбӕр поселкӕм шигъӕкӕуагъ, ар джӕнӕт чыплӕкӕ елпытӕ. Мы аужырӕ илӕсхэм район гупчӕу Красногвардейскӕм щӕпсӕу. 2002-рэ илӕсым псыкъиугъӕм ыпкъ кыкӕлӕкӕ къӕкощыжыгъӕмӕ ащыщ.

Анатолий ищыӀыгъом кысщегъӕжӕгъӕу усӕхӕр етхы. Ахӕр зыдӕт итхылхӕу «Доверие» /Краснодар/, «Солнышко в ведерке» /Мыекъуапӕ/, «Подковано месяцем небо» /Мыекъуапӕ/, «Избранное» /Москва/ илӕс зӕфӕш-

хъафхэм къащыхаутыгъӕх. М. Горькӕм ыцӕлӕ зыхырӕ литературнӕ институтӕу Москва дӕтым щеджагъ. Урысыем щызӕлӕшӕрӕ усаклохӕу Василий Федоровым, Валентин Сорокиным, Владимир Цибиным ясеминархэм Анатолий ахӕлажӕу ыкӕи иусӕхэм осӕшхо къащыфашӕу кыхӕкӕлӕгъ, Урысыем итхаклохэм я Союзи хагъӕхъагъ.

Шипулиным иусӕхэм янахыбӕр тичыгоу тигупсӕм, къытӕшӕкӕлӕгъӕ чыопс баим ядӕхагъӕ афӕгъӕхыгъӕх. Усаклом инӕплӕгъу чыгулӕжыр ренӕу ит, ащ ищытхӕу ылотӕным езӕщырӕп. Гурыт еджаплӕхэм, тхылъеджаплӕхэм тырагъӕ-благъу кызыщыхӕкӕлӕрӕм зӕкӕми ашӕлӕгъӕшӕгъоныр Анатолий иусӕхӕр

кӕлӕеджаклохэм янахыбӕм езбырӕу кылонӕу зӕришӕрӕр ары. Иусӕ сатырхӕр дахӕу зӕгъӕкӕлӕгъӕх, мӕкӕ зӕпӕжыухэм зӕрапхы.

Къоджӕ усаклоу Анатолий Шипулиным иусӕхэм ащыщхӕр Адыгеим, Пшызӕ шӕлӕхӕр къащыдӕкӕлӕрӕ гъӕзетхэм, журналхэм ямызакъоу, Урысыем ичылплӕ зӕфӕшхъафхэм къащыхауты, Уры-

сыем иусаклохэм яантологиеу я XX-рэ плӕшӕгъум кыдӕкӕлӕгъӕхэм тӕгъо-гогъо ахӕр къадӕхъагъӕх.

Ащ фӕдиз гъӕхъагъӕу илӕхэм ямылӕтыгъӕу, ежъ Анатолий цыф кызырыкӕу. Етхы, кызырӕгъӕтылӕкӕлӕ. Хӕутын Ӏофым, тхылъ гъӕхъазырыным сыдигъокӕи дӕгузакъорӕп. Ащ фӕгъӕхыгъӕу гушылӕгу сызыфӕхъум, мары кысылуагъӕр: «Лабӕ кызыеум, сӕлӕп-рытххӕр дзыомӕ язгъӕкӕлӕгъагъӕх, ау ахэм ащыщыбӕхӕр псым сшуиыхыгъӕх. Тхъагъӕпсӕух Къӕралыгъо Советым — Хасӕм идепутатӕу Евгений Саловыр, ащ ишхъӕгъӕсӕу Светланӕ. Ахӕр ары мыхъугъӕмӕ, сӕ тхылъхӕр кыдӕзгъӕкӕнӕу амал сӕлагъӕп, непи сӕлӕп. Ахэм бӕрӕ яшлуагъӕ кысӕкӕлӕ, стхыхӕрӕр сфыхаутыжыкӕ, сфауплӕкӕлӕжыкӕ, кысфыдагъӕкӕлӕх... Етӕни, сӕ хатӕм сыщылӕжӕныр сыдигъуи сӕклас, ащ уахӕтӕу сшуиыхырӕр бӕ...»

Анатолий чӕщи мафи имылӕу матхӕ, ытхырӕр бӕ. Ащ имызакъоу, адыгӕ усаклохэм ятхыгъӕхӕри урысыбзӕкӕ зӕредзӕкӕлӕх. Къумпыл Къадырбӕч иусӕхэм ащыщхӕр урысыбзӕм рильхъагъӕх. Сӕ сиусӕхӕри зӕредзӕкӕлӕх. Ащкӕлӕ лӕшӕу сыфӕраз. Имӕфӕкӕлӕ ехъуылӕу иусӕхэм ащыщхӕр адыгабзӕкӕлӕ зӕсыдзӕкӕлӕгъӕх. Ахӕр шлухъафтынӕу пӕзгъохыкӕ сшӕиогъу.

Анатолий ШИПУЛИН

Адыгӕ кужъым икӕлӕрӕгы макъӕ сыкъыдӕхъу

Адыгӕ кужъым икӕлӕрӕгы макъӕ Сыкъыдӕхъу, сыурыс кӕлӕми, Хъатикъуае я Лӕб нӕпкы Сыщедӕлӕгъ сӕ адыгабзӕми. Къоджӕ акацӕм иосӕпс шӕтхэм Си Пшызӕ орӕдхӕр нахъ лӕагу аӕт. Адыгӕ къашӕом, пхӕкӕлӕч-ӕгу теом Тӕмашхӕр зӕлӕиштагъӕу чӕфышхом хӕт.

Сӕлӕплӕх сятӕу пшызӕ кӕзӕкӕыр, Тен кӕзӕкӕмӕ сянӕу къахӕкӕлӕгъӕр. «Казачоки» «Зӕфакӕлӕи» сыкъӕшӕлӕ, Сызщыщ шъыпкӕр, плӕкӕлӕштмӕ, о къашӕлӕ.

Лӕб гъунӕ лус адыгӕ унагъом Сыкъыщыхъуи, адыгӕмӕ садаплӕгъ. Адыгӕ лыжӕу тӕтӕж кысфӕхъу-гъӕм

Сшхъашӕо ӕ кыищифӕу сӕгӕлӕ-плӕгъ.

Сӕлӕпкӕ ылапсӕ чыжӕу кысщегъӕми,

Сижыкӕащ, лӕым щыщ сӕадыгӕ чыгу.

Иогъи сӕклас, игубгъо сыдӕкӕми, Тамӕ кызыгуиӕкӕлӕу кӕлӕты сыгу.

Къушхъӕм псӕу кӕчӕхӕрӕр сӕрклӕ шӕоупс,

Кысфӕпсырӕ тыгъӕм фӕдӕ тӕ кӕлӕ-хын!

Зызылӕтӕу сӕпыкӕлӕрӕр сиусӕ кӕлӕпс, Ар джы мӕзи шӕофи кызылӕпахын.

Къушхъӕмӕ кӕгъагъӕр бӕу къащы-зӕлуех,

Лӕгуахэм налӕу Лабӕ зыщегъӕж.

Егъӕшӕрӕу сӕ Кавказыр кыхӕсӕх, Ащ ипсыхъуи имӕзи сямызӕц!

Хъатикъое мӕзым бжыхъэр щӕшӕт

Хъатикъое мӕзым бжыхъэр лыдӕу щӕшӕт, Ошӕочапӕр шхъуантӕу псылӕбанӕм арыт.

Чыг пкӕлӕшӕмӕ осӕпс шӕплӕыр ахӕшлагъ, Бӕджыхъ лудӕнакӕлӕр пӕрӕжыем пышлагъ.

Гъогубгъу уцхэм шхъащӕ ашӕу загъӕшӕлӕж,

Хъамышхунтӕр пчӕдыж тыгъӕм пӕджӕгу.

Мые чыгым жым мӕ ӕшлӕр хетлӕпшыкӕ,

Мы гъожышӕу зигъо хъугъӕр кы-тӕлӕпшыкӕ.

Чъӕпыогъу мазӕм лӕшӕу шӕкӕныр иклас,

Пӕнӕ куанди, кӕйи, лӕуашхъи ашхъарӕхъ.

Бӕджӕжыӕу дышӕлӕ плӕлӕр тыдӕ щыс?

Гъунӕ зимылӕ губгъор бжыхъӕм зӕпкӕлӕхъ.

Къӕфӕхӕр пкӕлӕшӕм гумӕкӕлӕ макъӕ хӕлӕкӕ,

Мары зӕрыджаем бӕгуагъӕу улокл — Къыпыкӕлагъӕр одыджынӕу пӕублӕл,

Чыг шӕдждашӕм ышхъӕ зыухы-тыгъӕр бжабл.

Пшӕхӕлӕ хӕгуашхъӕм гъӕмафӕр шӕлоуагъӕу,

Гъӕжыер игуапӕу хъакӕу регъӕб-лагъ.

Гъӕбӕжӕу бжыхъӕм ичыматӕ аушъа-гъӕу,

Бзылфыгъӕмӕ анӕгу машлоу зӕкӕ-нагъ.

Къыблӕ чыплӕу сигупс

Сегупшысӕ. Сыд зыдӕсхӕрӕр, сыд кӕсхъакӕлӕрӕр?!

Губгъор, гъӕбӕжӕу хъасӕр сӕрклӕ джӕнӕт.

Ӏофым есӕжыгъ сӕтлоу лыргъужӕ закӕлӕр,

Сыгу укӕиплӕмӕ, гохъӕу огур щӕ-шӕт.

Нитлоу мӕшӕтӕным шӕофыр зӕпап-лӕыхъ,

Чымы телӕтыкӕлӕгъӕу тиунӕ зӕпӕнӕф.

Пчыкӕлӕр зыщыджӕгурӕр сӕхӕгуашхъ,

Чӕпӕ зӕхӕогъум усӕхӕр дӕчӕф.

Сисатырхэм зӕкӕлӕ сӕрклӕ псӕ апыт,

Пцелы чыг пкӕлӕшӕхэм шъабӕу зӕ-ӕлапх...

Къыблӕ чыплӕ гъӕбӕжытӕу зӕлӕпыт,

Сыбгъӕгу уцызгъашлоу, зӕкӕми уанахъ дах!

Чъыгаер

Сычыгай. Синӕплӕгъу ит уашӕр. Мары гъогу бгуитлӕм унӕхӕр кӕлӕпыт.

Сӕлӕпсӕ зылыгъ чыопс шхӕнтӕшӕор Чылӕгъыпсым ыгъӕшӕокӕу сӕ кыс-кӕот.

Сычыгай. Огъуми, лыгъу-лыстми Бзыу цыкӕлӕхӕр сыбгъӕ кӕсхӕу сӕ-ухъум.

Пчыкӕлӕр хъопскӕлӕу сашхъагъы кы-щыстми,

Чылӕрӕр сӕныбджӕгушъ, сыдӕу ар сщыхъун!

Къын ӕджи санӕгу кӕкӕлӕ — сы-ушӕфӕрӕп,

Ау нӕмыкӕлӕ щылакӕлӕ сыфӕхӕп.

Чымы шхъафитӕу сӕлӕпсӕ щыуб-гъугъ,

Къӕзӕкӕ шыоу ащ сытеубгъуагъ.

Ипсы щалӕ тыгъӕр хӕс

Щагу псынӕбжӕу лӕпӕр псыц лӕгу,

Тыгъӕу бзыйхӕр ышхъагъы щӕджӕгу.

Пшӕшӕжыер къако — цыкӕлӕ, од, Фӕсакыпӕ, панӕм тетым фӕд.

Ащ илӕб-лӕабхэм псынжыер къапкӕлӕ, Къыхъӕр псы щалӕр кӕхъылӕкӕлӕ.

Псылӕбанӕм зӕщегъӕжӕу,

Чыгхатӕм сакъӕу кыдӕкӕлӕхъӕ.

Иджӕнӕ кӕлӕн ащ осӕпс закӕлӕ,

Пцел къутамӕр лӕплӕкӕ кыпӕгъокӕлӕ,

Къако пшӕшӕжыер, мӕгушӕлӕпс — Псы щалӕу ащ кыхъӕрӕм тыгъӕр хӕс!

ШӕКЮ Абрек.

КЪОДЖӕ ЩЫПАКӕР

Ащ акъыл ищыкӕлагъ

Унагъор зӕгурыбгъӕлоным, унагъо пшӕным бӕ Ӏофӕу апылӕыр. Ар икӕоу амышлӕу, куоу емыгупшысӕхӕу ыкӕи фӕмыхъа-зырхӕу телӕдӕгъӕ Ӏофкӕлӕ кӕ-зыщӕхӕрӕр щылӕх. Джащ фӕдӕ къабз, кӕлӕм апӕ нӕлуасӕ зӕ-рӕфӕхъугъӕм тетӕу шлулӕгъуны-гъӕшхо фишыгъ кышӕлӕшӕу дакӕлӕхӕрӕр пшӕашӕмӕ ахӕтых. Гухӕкӕлӕр, кӕлӕхӕми пшӕашӕ-хӕми, гум рихъырӕмрӕ шлулӕ-гъумрӕ зӕрӕзӕхӕгъӕкӕлӕхӕрӕр ары. Ащ тетӕу псынӕкӕлӕ Ӏофкӕлӕ зӕрӕзӕхӕхэм сыда нӕужым кӕлӕхӕу афӕхъурӕр?

Афӕхъурӕр нафӕ: бӕрӕ зӕ-

кымыгъуыгъӕхӕу зӕрӕзӕхӕхӕр зӕхӕкӕлӕжыкӕ. Сыда ушхъагъу ашӕлӕрӕр? Нахъыбӕм алорӕр зӕ-тефӕ: яшӕнхӕр зӕтекӕлӕх, язӕ-кӕлӕкӕлӕ-шыкӕлӕхӕр зӕфӕдӕхӕп, зӕфӕгубжыкӕ.

Джары икӕоу узӕрӕшӕн зы-кыфаер. Унагъор зӕгурыбгъӕло-ным акъылы уахъти ищыкӕлагъ. А акъыл-амалыр зылӕкӕлӕ зӕш-хъӕгъуысхэм яунагъо зӕдӕлӕжыу, зӕгурылӕжыу мӕпсӕу, мӕлажы. Ары зыкӕлӕуагъӕр: «Шлугъомӕ апшӕр зӕгурылу». Адыгӕ къуа-джӕхэм адӕсых плӕшӕгъуныкӕо е нахъыбӕ хъугъӕу зӕдӕпсӕу-рӕ зӕшхъӕгъуысхӕу, зидунӕ-

тетыкӕлӕ дахӕхӕу унӕгъо зӕгуры-лӕжхӕр зылӕхӕр, щысӕтехыплӕ-хӕр. Уяхӕпсӕнӕу щыт ащ фӕдӕ зӕшхъӕгъуысхэм: анахъыжхӕр ятхъаматӕх, яупчӕжыгъуы, унӕ-гъо дахӕхӕр ялӕх, зӕдашӕрӕр шӕхы, зӕдашхӕрӕр ӕшлу. Ащ фӕдӕ унагъу сыкъызытегушылӕмӕ сшӕиогъор. Мы унагъом ехыла-гъӕу гушылӕ дӕхабӕ къуаджӕу Адыгӕкӕлӕм ыкӕи нӕмыкӕлӕ чыплӕ-хэм ашалоу зӕхӕпхыщт. Шхъӕ-кӕфӕныгъӕ афашӕу зылӕкӕ кы-ралӕхӕрӕр зӕшхъӕгъуысхӕу Иныхъу Юрӕр Хъарыетрӕ арых. Плӕшӕгъуныкӕо хъугъӕу зӕкӕлӕгъу нӕбгыритлӕм яхъылагъӕу тхыгъӕхӕр ыкӕи сурӕтхӕр район гъӕзетӕу «Согласие» зыфилорӕм кырагъахъӕхӕу хъугъӕу. Зӕш-хъӕгъуысхӕр зызӕкӕлӕгъуысхӕр илӕс

50 зӕрӕхъуыгъӕр игъӕкӕлӕтыгъӕу хагъӕунӕфыкӕлӕгъу мы илӕсым ичӕпыогъу мазӕ. Иныхъу ла-къом игушлуагъо ыкӕи зӕшхъӕ-гъуысхэм ямӕфӕкӕлӕ хагъӕунӕ-фыкӕлӕнӕу ялахылхӕр кызылӕ-кӕлӕгъагъӕх, район администрат-цием, Бжыхъӕкӕоужӕ къоджӕ зӕхӕт псӕуплӕм ыкӕи ЗАГС-м къарыкӕлӕгъӕу лыкӕлӕхӕр а Ӏоф-тхъабзӕм хӕлӕжыагъӕх.

— Узӕгурылоу, узӕдӕлӕжыу ыкӕи шхъӕкӕлафӕ зӕфӕпшӕу узӕдӕпсӕуным нахъ насыпыгъӕ щымылӕу плӕйтӕ хъушт, — ылуагъ зӕшхъӕгъуысхэм зафи-гъази районым ипӕщӕ иапӕрӕу гудзӕу Ярахмӕд Ярахмӕдовым. — Илӕс 50-у шлузызӕкӕлӕгъум кыкӕлоцӕлӕ шлуиуагъӕшӕ кынхӕр, гумӕкӕлӕгъоухӕр кыхъафӕгъӕх.

Ахӕр шӕоркӕлӕ ушӕтыплӕхӕу щы-тыгъӕх. Унагъом илӕфхӕр зӕпы-мыфӕхӕу е кызызӕкӕлӕхӕу уахътӕ кыхӕкӕлӕ хъумӕ, зӕшхъӕ-гъуысхӕр зӕфӕгубжыкӕу, зым адрӕр ыгъӕмысӕу мӕхъу. Тӕ тызӕрӕщыгуазӕмӕлӕ, шӕо шлу-зӕгъуысӕу, шлулӕхӕр зӕкӕлӕдза-гъӕхӕу Ӏофыгъоу кӕтӕджыхӕ-рӕр зӕшӕлӕшӕохыкӕ. Шлузӕгурылоу, шлуишлулӕгъуыкӕлӕсӕу джыри илӕс 50 зӕдӕжыуыгъӕшӕнӕу сышлуфӕлӕло.

Джащ фӕдӕу зӕшхъӕгъуысхэм афӕгушлуагъӕх Бжыхъӕкӕо-ужӕ къоджӕ зӕхӕт псӕуплӕм иад-министрацие ипӕщӕ игуадзӕу Бӕджӕшӕ Адам ыкӕи район ЗАГС-м илӕшхъӕтетӕу Шлуцӕлӕ Маринӕ, нӕпӕплӕ шлухъафтын-хӕри аратыгъӕх.

ХЪУШТ Цӕбан.

Быжъ Сыхъатбый тыгу ильышт

Гушылэгъу узарфэхуклэ уишлэныгэхэм кьахэзыгэхьорэ цыфхэр шылэх. Ахэр хьалэлых, кьыбделэнхэм, укьызэхашыкыным сыдигъуи фэхъазырых, шылэныгэм ушызэутэлэрэ лофыгъо ээфэхъафхэм язэшлохынклэ шысэтэхыплэу шытых.

ралыгъо клэлэгъэджэ институтым ифизмат изаочнэ отделение щеджэ.

1961-рэ ильэсым Кошхъэблэ районым икомсомольцэхэм ащ цыхъэшхо кьыфашышъ, ВЛКСМ-м ирайком иапэрэ секретарэу хадзыгъ. Зэхэцэн лофтхъабзэхэм язехъанклэ ащ амалышхохэр зэрэлэкълэхэр мыщ кьышылэгъуагъ ыкли бэ темышлэу районым икомсомол организации Адыгейми, Пшызэ шьолъыри янахъ комсомол организации пэрытхэм ахалытэу рагъэжъагъ. Къуаджэхэм адэс клэлэцлыкыхэр клэлэеджэкло производственнэ бригадэхэм нахьыбэу ахэцэгъэнхэм а лъэхъаным комсомолым лъэшэу ыналэ тыригъэтыштыгъ. Мэкъу-мэцым шылэжъэшт специалистхэр кьэзытыгъэхэр а бригадэхэр ары. Гурыт еджаплэхэр кьэзыухыхэрэр колхозхэм яахъэкклэ хэгъэгум мэкъу-мэцымклэ иапшэрэ еджэплэ анахъ пэрытхэм, стипендиэхэр аратызэ, ащарагъаджэщтыгъэх. Стипендия

кьуагъэм специалист шъхьалэхэри, зэкклэ подразделениехэм япащэхэри, колхозникхэри, къоджэдэс ныбжьыклэхэри хэлэжъэжъагъэх. Къуаджэм культурамклэ и Унэ чыплэ нэкл илэжыгъэп, цыфхэр дэхьаплэхэми адэтыгъэх.

Зэлуклэм ипрезидиум хэсыгъэх ВЛКСМ-м и ЦК-рэ и Краснодар крайкомрэ ялофышлэхэр, ВЛКСМ-м и Адыгэ хэку комитет иапэрэ секретарэу К.С. Гошэкьор, колхозу Лениным ыцлэкклэ шытым итхьаматэу А.Къ. Беданэкьор, комсомол организацией исекретарэу М.Хъ. Лъоснакьыр, механизатор, чэмыщ, звеньеовой ныбжьыклэхэр.

Мы зэлуклэм зы лофыгъу кьыцайэтыгъэр — мэкъумэщ мэхъанэ зилэ лэжъэкълуплэ пстэури фэдэшхо кьатэу лэжыгъэн зэрэфаем илофыгъу ары. ВЛКСМ-м ирайком иапэрэ секретарэу С.Хъ. Быжым а зэлуклэр зэрицагъ. Мы лофыгъомклэ колхозым итхьаматэу

афэклорэ Джэпсалэу Лениным ыцлэкклэ шыт колхозым икомсомольцэхэмрэ иныбжьыклэхэмрэ кьашыгъэр, пстэуми кьыдырагъаштэзэ, мы зэлуклэм шаштагъ. Мэкъумэщ мэхъанэ зилэ лэжъэкълуплэ пстэуми ялэжъэн ныбжьыклэхэр чанэу кьыхэгъэлэжъэгъэнхэ зэрэфаем а Джэпсалэу фэгъэхьыгъагъ. Фэдз шыщ ныбжьыклэхэр клэ-

гъэрэп. Джащ фэдэу ансамблэ цлэрылоу «Жыури» (пащэр Гьуклэ Замудин) зыщызэхашагъэр мы гимназиер ары. Гимназиер хэт клэлэцлыкы музыкальнэ еджаплэу Андзэрэкьо Вячеслав зипэцагъэр клэлэеджэкълуишъэ пчъагъэмэ кьауухыгъ. Адэ ащ фэдэ зэпырыкыгъо лъэхъаным нэбгырэ 800 фэдиз зыщэ-зыпллэ бгъэшхэныр псынклэгъуагъа? Ащ фэдэ зэхъокыныгъэхэр зыпкь кьыкыштыгъэр, хьызмэт лофхэм апылыгъэр клэлэгъэджэнымклэ

Республикэм ыпашъхъэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр зэрэщырилэхэм фэшл ащ медалэу «Адыгейм и Шытхъузехъ» зыфилорэр кьыфагъэшъошагъ.

шакло зыфэхъугъэ лофым игъэклотыгъэу тыхэгъэу шытегушылагъэх, ар С.Хъ. Быжым ишлуагъэу зэрэщытым шэч хэлэп.

1965-рэ ильэсым С.Хъ. Быжыр Фэдз дэт гурыт еджаплэу N 25-м ипащэу агъэнафэшъ, 1976-рэ ильэсым нэс ащ щэлажъэ. РСФСР-м гурыт еджаплэхэмклэ изаслуженнэ клэлэгъаджэ ар мыщ шэхъу, ащ пэцэныгъэу зыдызэрихьэрэ еджаплэр Адыгейм иеджэплэ анахъ дэгъухэм ахалытэу рагъажъэ. 1976-рэ ильэсым С.Хъ. Быжыр Мыекьуапэ кьашэжышъ, хэку гъэцэкклэ комитетым народнэ гъэсэнэгъэмклэ иотдел инспекторэу, етланэ 1978-рэ ильэсым хэку еджэплэ-интернатим идиректорэу агъэнафэ.

А лъэхъаным хэгъэгум иеджэплэ-интернатхэр чыплэ кьин иуцогъагъэх. Еджэплэ пэрытэу шытыгъэхэм плугъое клэлэеджаклохэр ащырагъаджэу рагъэжъэжъагъ. Нэмыклэ еклопаклэхэр кьэгъотыгъэнхэ фэягъэ. 1991-рэ ильэсым С.Хъ. Быжыр клэщакло зэрэфэхъугъэм тетэу, еджэплэ-интернатхэр зилэ шлэгъошлэхэр зыщырагъэджэшт Адыгэ республикэ гимназиер ашыжыгъ. Ащ щеджэ зышлоигъохэм япчъагъи кьыхэхъуагъ. С.Хъ. Быжыр ильэс 20-рэ мы еджаплэм ипэцагъ.

Адыгейм кьашъохэмклэ икьэралыгъо академическэ ансамблэу «Наймэсыр» зэкклэми ашлэ. Ау мы ансамблэм республикэ гимназиерым лъапсэ зэрэщидзыгъэр бэмэ ашлэкклэ тыгу-

опытышхо зилэгъэ, пэцэ дэгъоу шытыгъэ С.Хъ. Быжыр ары. Адыгейм иеджаклохэр, лъэпкьэу кьызыхэкыгъэм емилытыгъэу, клэлэцлыкы пстэури апэрэу адыгабзэкклэ езыгъаджэхэу зыублэгъагъэхэм зэу гимназиери ашыштыгъ. Ильэс кьэс жьоньыгъоклэ мазэм гимназиер илофышлэхэм ягъэхъагъэхэм цыфхэр республикэ филармониейм нэлуасэ щафашыштыгъэх.

Егъэджэн лофыр зегъэтлылыжъ нэуж С.Хъ. Быжыр Пшызэ медицинэ академиейм и Адыгэ кьутамэ цылэжъагъ, ильэс заулэ директорым хьызмэт лофхэмклэ игуадзэу шытыгъ.

С.Хъ. Быжыр ныбджэгъушлоу шытыгъ, иныбджэгъухэр сыдигъуи ыгъэлэплэщтыгъэх, афэшыпкьагъ, иунэ хьаклэклау-плэщтыгъ. Бысымгуащэу Эмми хьаклэхэм сыдигъуи нэгъушлоу апэгъокыштыгъ, ишъхъэгъусэ пкьэушлоу илагъ.

Республикэм ыпашъхъэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр зэрэщырилэхэм фэшл ащ медалэу «Адыгейм и Шытхъузехъ» зыфилорэр кьыфагъэшъошагъ. Ныбжьыклэзэ С.Хъ. Быжыр коммунистхэм япартия хьахы, ильэс 50-м ехъурэ ащ исатырэхэм ахэтыгъ. КПРФ-м и ЦК и Президиум иунашъоклэ коммунистэу С.Хъ. Быжым медалэу «Партийная доблесть» зыфилорэр кьыфагъэшъошагъ. Фэдз шыпсэхуэхэр ащ рыгъушхотыгъэх ыкли лъытэныгъэшхо фашыштыгъ.

АЦУМЫЖЪ Казбек.
Тарихъ шлэныгъэхэмклэ доктор.

Сыхъатбый ныбджэгъушлоу шытыгъ, иныбджэгъухэр сыдигъуи ыгъэлэплэщтыгъэх, афэшыпкьагъ, иунэ хьаклэклау-плэщтыгъ.

кьызырыклэмэ анахы ахэр зэрэнахъ иныгъэхэр кьэлэгъэн фае. Ахэм ашыщыбэхэр нэужым колхозхэм, совхозхэм язэхъэкклэ цлэрылоу хъугъагъэх.

Непэ «политик» заулэмэ кьалоу зэхэпхышт комсомолым членскэ взносахэм яугъоин нэмыклэ ымышлагъэу. Ау лофыр ащ зэрэтемытыгъэр кьэсыушыхъатыным пае а лъэхъаным комсомольцэхэм лоф зэрэшлэщтыгъэм игугъу кьэсшышлэ ишлэ. 1961-рэ ильэсым ишэклогъу мазэ комсомол зэлуклэ шъхъахыгъэу къуаджэу Фэдз шы-

А.Къ. Беданэкьом игъэклотыгъэу доклад кьышыгъ. Нэужым колхозым иветеранхэу М. Гъэунэм, Хъ. Тыуарым, звеньеовой хэу Р. Болэкьомрэ М. Тыуарымрэ, механизаторхэу М. Хьамыкьомрэ Н. Псэунымрэ, комсомол организацией исекретарэу М. Лъоснакьым псалэжхэр кьашыгъэх. Джащ фэдэу ВЛКСМ-м и Адыгэ хэку комитет иапэрэ секретарэу К.С. Гошэкьори, нэмыкыбэхэри мыщ кьышыгушылагъэх.

Советскэ Союзым икомсомольцэхэмрэ иныбжьыклэхэмрэ

ЛЪЭПКЪ ИСКУССТВЭР

Умарэ ижъуагъо кьуасэрэп

Тхьабысымэ Умарэ ымышлэу е ыцлэ зэхимыхыгъэу Адыгэ Республикэм цыф исэп плэми, сэ сишлэшлэ, хэукьоныгъэ хъуштэп. Рыгушхохэу ыкли агъэлэплэу ащ ыцлэ кьало, ишылэныгъэ гъогу ехьыллагъэу статьяхэр, гукъэкыжъхэр кьатхых.

Умарэ анахъ гушылэ фабэхэр фэзылохэрэр, ыцлэ дахэу кьэзылохэрэр лоф дэзышлагъэхэр, искусствэм шылажъэхэрэр, культурэм илофышлэхэр ары. А зэпстэур кьызыхэкырэр Тхьабысымэ Умарэ зэлашлэрэ

композиторэу, орэдылоу, пшынаоу зэрэщытыгъэр ары. Орэд кьыло зыхъуклэ, ащ дыригъаштэзэ, аккордеоным еоштыгъэ. Цыфхэм дэгъоу кьашлэжы Умарэ пшынер «кьызырыгъэу-шылэщтыгъэр», ипшыне макъэ

джыри зэхэхэу кьашлошы. Иорэд кьэлуак! Уедэлу зэпытыгъэкли уеззшыныгъэп, мэкъэ чан шлагъо илагъ.

Умарэ кьызыхъугъэр шышъхъэлум ильэс 95-рэ хъугъэ. Адыгэ музыкальнэ культурэм изыкьегъэлэтын композитор цлэрылом илахышлу хышыхъагъ. Кьызыхъугъэм ипэгъоклэу республикэм ирайонхэм зэлуклэгъухэр, шлэж пчыхъзэхъахъэхэр, концертхэр ащызэхашэх, композиторым ишылэныгъэ гъогу ехьыллагъэу гукъэкыжъхэр ныбжьыклэхэм кьафалуатэ, гушылэгъу афэхъух. Лъэуж дахэ адыгэ музыкальнэ культурэм кьышызыгъэнэгъэ композитор цлэрылом ехьыллэгъэ фестивалъ-зэнэкьокьу район гупчэм — къуаджэу Тэхьутэмыкьуае — бэмышлэу шылагъ. Ащ ыцлагъэр «Тыгъэм сэ сыфэусэ».

Фестиваль-зэнэкьокьум шыхагъэунэфыкыгъ Умарэ ыусыгъэ орэдхэр тиреспубликэ имы-

закъоу, адыгэхэр зыщыпсэурэ хэгъэгухэм зэрэщызэлэа-шлэхэрэр, шлу зэрэщалэгъухэрэр. Умарэ итворчествэ зыкьызыщызэлэуишхыгъэр зэоуж ильэсхэр ары. Я 50 — 80-рэ ильэсхэм композиторым иорэдхэр ренэу Адыгэ радиомклэ кьатыштыгъэх, мэфэклэхэм, пчыхъзэхъахъэхэм, концертхэм ашыжъынчыштыгъэх. Умарэ иорэдхэр тэ тилэхъани кьалох, ахэр бэгъашлэ хъугъэх. Ащ ишыхъат концертхэу, фестивалъхэу, зэнэкьокьухэу республикэм щеклокыхэрэр.

Тэхьутэмыкьуае шылэгъэ фестивалъ-зэнэкьокьум бэ орэдылоу хэлэжъагъэр. Фестивалым и Гран-при Хьаклэцлыкы Майе фагъэшъошагъ.

ХЪУШТ Щэбан.

рэм рэккызэрэбгъэльэгъон фаеу
хьакъэу ыштэрэмрэ азыфагу
дэдзых ин фэхъу. Авторыр е
мэгүлщэ, шлэхэу ежъыр клэ-
ухым нэсынзу, тхылъеджэри
«клэух псынклэклэ» гыгэрэзэ-
нэу. Ары шхъаеа, гүгьлэхэм-
клэ зищылэныгъэ ухалплэ пшл-
огъо цыфым насып горэ илэба,
дунаеу зытетым зыгорэуштэу
хаплэба, шлү елэгъуми цы-
фыр шлү зыкылэзгүэрэм гүмэкI,
гүгъэ горэхэр кьыритынхъ фа-
еба. Ныхьыклэ («Бэджэхъ»)

ТИФЕСТИВАЛЬХЭР

Зиусхьаныр агъэляплэзэ хэукъохэба?

Щылэныгъэм зэхъоклыныгъэу фэхъухэрэм цыф кы- зэрыклор игупшысэхэмкIэ алылэсын елъэкIа? Iор- IотэжыкIэ зэхихырэм, еж-ежырэу ыльэгъурэм е кышлэшхырэм уасэ аритыным фэхъазыра? ЩылэкIа- псэукIэу зэсагъэр зэблихъуным тещыныхъэрэм ине- ущрэ мафэ сыда кырыклэщтыр?

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахимэ ыцIэ зыхъырэм тхаклоу Хъунэгэ Саидэ ипхэсэ техыгъэу «Зиусхьаныр орэпсэу!» зыфилорэ спектаклэр режиссерэу, Къалмыкым изаслуженнэ артистэу, Адыгеим ис- кусствэхэмкIэ изаслуженнэ Iофы- шлэшхоу Хъакъуй Аслъан щигъэ- уцугъ. Музыкэр композиторэу ХъакIэко Алым ыусыгъ. Грузием изаслуженнэ артистэу, Адыгеим инароднэ артистэу Исуп Аслъан къашъохэр кыыхыгъэх. Адыге- им культурэмкIэ изаслуженнэ Iофышлэу Даур Людмилэ артист- хэм ащыгъ шъуашэхэр ыгъэхъа- зырыгъэх. Спектаклэм епхыгъэ сурэтхэр искусствэм щызэлъа- шэрэ Сиху Рэмэзан ышлыгъэх. Лъэпкъ театрэу И. Цэйим ыцIэ зыхъырэм кыгъэлягъорэ спек- таклэхэм «Зиусхьаныр орэпсэу!» зыфилорэр гъэпсыкIэу илэмкIа афэдэп. Баджэр, цыгъор, блэр, пыжыр, бзыр, фэшъафхэ- ри зэхэпщэнхэш, къэбгъэушы- лэнхэм, ахэр зэгурыбгъэлонхэм фэшI сыда ищыкIагъэр?

Зиусхьаным едэлунхэ фаеу зэкIэми алытэ, ау цыгъом, ро- лыр къэзышлырэр Къэбэхъ Ан- зор, иепллыкIэхэр нэмыкIых. Ар гум рихъэу фэпагъэ, ыпкъ ищыгъ, IокIэ-шыкIэхэр гъэшлэгъонэу кь- гъотых, яушъыным фэхъазыр. Блэр гъэдэлэгъошIа? Нэхэе Адам ролым фэгъэзагъ. Адам спек- такль пэпч зыкышхыгъотын, ар- тистмэ къахэщын зэрилъэкIырэм бэшлагъэу тыналэ тетидзагъ. Гу- щылэм пае, «Тыкъэсыжыгъ» зы- филорэ спектаклэм А. Нэхайм

ымакъэки, инэплъэгъуки хэкыплэ дэгъухэр кышхыгъотых. Блэм ироль кышлызэ, зымы фэмы- дэу кызырэгъушырэм артистым исэнаушыгъэ кьегъэлягъо.

«Жыи къэшъумыщэу шыкъа- шъу», «Зиусхьаныр орэпсэу!», «Мыхэм сыд яплуагъэми, сыд япшлагъэми къагурылорэп», «Нэ- фынэр спъэгъунэу сыфаеп. Сы- мыльэгъурэм нахъ сегъатхэ»... Ащ фэдэ гушылэхэр артистмэ IупкIэу къалохэ зыхъукIэ, пыжым иепллыкIэхэр гурылогъаех, ро- лыр Бэрэкъэе Заремэ къешлы. Нэклапхэхэр зыкIахынхэу ар фа- еп, къечтыхъэ, кызызэхъырыр дегъэхы.

Мышэр, Ахъмэт Артур ролыр къешлы, бгъэдэлоныр Iэшлэхэп. Артистыр ролым дэгъоу зэрэхэ- хъагъэм ишлуагъэкIэ уегъэгупшы- сэ. Къэхъуштым удэмыгулэу бзы- ум кылорэми уедэлэу, Джымэ Заремэ ролым фэгъэзагъ. Ар-

тисткэр пшэщэ ныбжыкI, къэ- шъуакIу, ансамблэу «Мыекъуапэ инэфыльэхэм» зэрэхэтыгъэр фе- дэ фэхъугъэу тэлытэ. Бзыр нэгъушлон ыльэкIышт, ащ даклоу, кылорэ оредымкIэ мэзым хэс- хэр ыгъэдэлонхэм фэхъазыр, ау гушылэ зэпэуцухэм бзыр ахэ- кIуакIэрэм фэд. Артисткэм псын- кIэу зызыригъазэрэм ишлуагъэ- кIэ нэмыкIхэм алыплъэнэу игъо ефэ, гупшысэм зэлыкIлуным фэ- хъазыр, ау чыи зышлэгъохэу мэзым хэсхэм дахъыхы.

Чыгъэм ярольхэр Джолэкъо Рэщыдэрэ Хъакъуй Андауррэ къашых. Къобэ-бжъабэх, оред- хэр къалох, ящыгъынхэр къашлэ- кIыгъэхэу, баджэм, бзым, нэ- мыкIхэм адэгъушылэх. Баджэр ли- тературэм зэрэхэтымкIэ, уигъэп- цэным, ышъхъэ ифедэ ышлэным нахъ фэгъэпсыгъ, Ацумыжъ Тем- бот ролыр къешлы. Гъэшлэгъо- ныр цыгъом, А. Къэбэхъыр ро- лым фэгъэзагъ, изекIуакI. Ар баджэм кIуачлэкIэ пэуцугъ, ылэ- хэр клапсэкIэ зэтырипхагъэх, ыгъэхъыерэп. Арэу щытми, ба- джэм илоф кыдэхъуным пылэ.

Шъафитныгъэр сыда?

Цыгъор икIэрыкIэу къялэу башэрэ мычъиенхэу, нэклапхэ- хэр IэкIыб ашлынхэу, ау къедэлэ- хэрэп. «Тыгъэм дунаир кыгъэ- нэфынэу хэта фитыныгъэ езыты- гъэр?» бзыум кызырелогагъэр угу къэбгъэкIыжымэ, непэрэ шы- лэкIэм нахъ куоу ухаплэу пшло- игъо охъу. Мэзым ухаплэу ушэ- сыкIэ сыда кыбдэхъуштыр? А упчIэр цыгъом кызырилорэ шы- кIэм спектаклэр кьегъэбаи.

Цыфыр щылэным, дэгъоу псэу- ным фэшI Iоф зыдхышхыны, те-

убытагъэ кызыыхыгъэфэн фае. Режиссерэу Хъакъуй Аслъан спек- таклэм псэ кыпыгъагъэхэу, ты- къэзыуцухъэрэ дунаим, узэзэгъы мыхъушт пэрыохъухэу тызылукIэ- рэмэ гулэ тарешалэ. Пыжыр, чыгъхэр, блэр, нэмыкIхэр къэп- шэнхэу фэпагъэх.

Къыным ушыщынэу, уапэкIэ чыжъэу умыплъэу сыдэуштыр ушылэшта? Ымыльэгъурэ, ымы- шлэрэ Зиусхьаныр егъэляплэ, ащ фэшъыпкъ. Пшлагъэм урыкIэмы- гъожыныр цыгъом шъафит- ныгъэкIэ елытэ. Псэ зыпытыр дунаим зэ нахъ кытехъорэп. Ахэр кыдылтытагъэх, ау цыф зэхэтыкIэм укытегушылэ зы- хъукIэ, узэзэгъэ псэукIэр псын- кIэу зэблэпхъун плъэкIырэп.

ЗэрэхъурэмкIэ, зекIокIэ дэйхэм ицIыкIлугъом кышыублагъэу цы- фыр ащыухъумэгъэн фае. Шумрэ емрэ зэхышыкIынхэ ыльэкIэу, шуагъэ кытэу ичыгу, ихэгъэгу афэлэжъэн фае. Спектаклэм шы- лэныгъэм ихъугъэ-шлагъэхэм уахе- щэ, непэрэ псэукIэм цыфым чы- плэу щыгъотын фаем гупшысэ- хэмкIэ укырещалэ. Артистхэм ярольхэр къадэхъугъэхэу тэлы- тэ. Гушылэм икIэуакIэ нахъышлоу агъэфедэзэ, амалыкIэхэм алы- хъунхэу афэтэлэ.

Спектаклэр пчыхытIо театрэм щыкIуагъ. Тирайонхэм къарыкIы- гъэхэр, Израиль щыц тилъэпкъэ- гъухэр, Тыркуем, Сирием ащы- псэуштыгъэхэу къэзыгъэзэжы- гъэхэри театрэм щытлэгъугъэх. «Пшызэ театральнэр» зыфилорэ фестивалэу Краснодар щыкIорэм Лъэпкъ театрэу хэлажъэ. Тыкы- зытегушылэгъэ спектаклэр непэ Краснодар дэт филармонием ти- артистхэм кышагъэлягъошт.

Лъэпкъ театрэу шлоу щылэр кыдэхъунэу фэтэлэ.

Зэхъышхыгъэр ыкIи кыдзы- гъэкIырэ:

Адыгэ Республи- кэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб кьэралхэм ащы- псэурэ тилъэп- кьэгъухэм адырIэ зэхыныгъэхэмкIэ ыкIи кьэбар жъугъэм иамал- хэмкIэ и Комитет Адресыр: ур. Кре- стьянскэр, 236

Редакциер зыдэщылэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхъалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр- пшэдэкIыжъ зы- хъыр секретары: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъаты- гъэр:

Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтын- хэмкIэ ыкIи зэлы- IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гъэлары- шлагI, зэраушыхъа- тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 4046

Индексхэр 52161 52162 Зак. 3236

Хэутыным узшыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗышыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхъалэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхъалэм иапэрэ гуадзэр

Мэщлэкъо Саид

ПшэдэкIыжъ зыхъыр секретары Гъогъо Зар

ЗЭУКIЭГЪУ ГЪЭШIЭГЪОНХЭР

Футболым имэфэки

Адыгэ кьэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрэкIэ и Институт кIэщаклоу фэхъуи, педагогикэ- шлэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу, футболым- кIэ тренерэу командэхэм ильэсыбэрэ Iоф ащызышлэ- гъэ Хъакъунэ Нурбый иубилей фэгъэхыгъэ зэлукIэ Мыекъуапэ щызэхашагъ.

«Футболым имэфэки». Джары пчыхъэхэхэхэм зэреджагъэхэр. Краснодар, Адыгеим футболым- кIэ яветеран командэхэр инсти- тутым щызэнэкъокъугъэх. Апэрэ чыплэр Краснодар кыкIыгъэхэм ахыгъ. Мыекъопэ «Зэкъошны- гъэм» иветеранхэр ятIонэрэ хъ- угъэх. Кошхъэблэ районым щыщ- хэм ящэнэрэ чыплэр афагъэ- шъошагъ.

Урысыем ихэшыпыкIыгъэ фут-

бол командэ хэтыгъэхэ Андрей Тихоновыр, Максим Бузникиныр, нэмыкIхэри футбол ешлагъэх, кIэлэцIыкIлэхэм ахэр алуагъэх, нэпэепл сурэтхэр атырахыгъэх. Бгъошэ Айдэмыр, Джармэкъо Юсыф, Натхъо Адам, фэшъаф- хэри зэхэхэм кызыщэгъушылэ- хэм, Хъакъунэ Нурбый ыныбжъ ильэс 60 зэрэхъугъэм фэшI фэ- гушлуагъэх, щытхъу тхылхэр, нэ- пэепл шлухъафтынхэр фашыгъэх.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбый.

Андрей Тихоновыр кIэлэцIыкIлэхэм ахэт.

